

46

...x. Κοζα...
... Galat...
...: John 3
... ΤΟΥ ΟΚΤΩ

ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ...
ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΣΚΑΡ...
... ΤΟΥ ΟΚΤΩ

I V D E X

R E V S.

758
XXXII
4
3
...

X
C
2

XII
F
63
XL

Библиотека Литовской
Духовной Семинарии.

Зала 6

Шкафъ 7

Полка 10

Мѣсто 44-46.

Matth. 7.

Licet machæra, se contra ensem tueri.

Troch. in Decret. curiæ.

Malè verum examinat omnis

Corruptus iudex. Horat.

95479

INDEX REVS

Sive

RESPONSIO APO-
LOGETICA.

P. CASIMIRI WIIVK KOIAŁOWICZ

SOCIETATIS IESV.

Ad

SEBASTIANVM
GOEBELLIUM

Modos Concionandi à se Anno
CICIDCLXIX. Editos

In Methodologia Homiletica dijudicantem.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Superiorum permistu.

LNÆ Typis Acad: Soc: IESV Anno 1672

ms

Quando nulli nocente calamo Modos
 Concionandi nuper à me editos ad Tri-
 bunal tuum ausus es vocare. *Sebastiane*
Gæbelli; & nullo defensore, sententiam à te la-
 tam subire in prælo Lipsiensi compulsi sunt:
 jure, quo autor illorum sum, patrocinium inno-
 centiæ suscipio, & Te *Reum Iudicij*, Illegiti-
 mi, Iniqui, Inepti, coram orbe Eruditorum ago.

§. I. MUS.

GOEBELLIVS IVDEX ILLEGITIMVS.

Non fuisti tam ignarus *Gæbelli*, ut nescires,
 quid servator mundi, compellatus, de divi-
 sione hæreditatis à nonnemine Lucæ 12. 14.
 responderit. *Homo quis me constituit iudicem*
super vos? noluisti tamen esse, tam animi con-
 tinens, ac de hæreditate jam diuisa, non dico li-
 tem moveres, sed subsellia judiciaria, neq; ele-
 ctus, neq; vocatus, neq; suffragijs, neq; censu
 commendatus irrumpens, Dictatoriè decerne-
 res. O Abba de subrepta olim tiara! intellige,
 quam illegitimè egeris, cum Iudicem alienissimæ
 à te causæ indueres. Hæreditas mea doctrina
 mea est, sed ea, quæ sinceris antiquissimisq; fir-
 mata statutis, longè lateq; à doctrina Huselma-
 nica, Carpzoviana, Drejeriana, Gerhardiana, Tua,
 ac Tui similitum diuisa; suis gaudet limiribus,
 suis

10353

fuis est *secura iudicibus*, Ambrosio, Augustino, Chrysolto, cæterisq; Ecclesiæ Christi Doctoribus. Tu autē quis es? aut quasi quis es? ut fædo eiaxus pedo, alienū invadas Tribunal, causas exterorum cogas, sententiam feras, palam promulges? Scilicet arduum est, animum semel præcipitem cohibere, & post calcata veterum sacra, virtutēq;, à censura studiorum, disciplinæ vetustiori addictorum abstinere. Placent novis novat; ingeniumq;, dum pariat (etsi quod nascitur fungus, aut monstrum sit) verre perpetuo gaudere censetur; tam vero iudicio, quàm veri iudices esse possunt, qui forum vi irrumpunt, ac nihil æquum nisi, quod proprio sensui conforme sit, iniquissimè decernunt.

§ 2dus.

GOEBELLIUS IVDIX INIQVVS.

ATque talem te quoque præbuiſti *Iudex Abba*, cum Pontificijs (vt vocas) concionatoribus, sæpe perstrictis, *è quòd textui, ea qua decet fidelitate, & curâ non inbereant.* p. 26. *sed in campum dicendi, textus prælecti occasione datum, iusto liberius excurrant,* tandem contra me ejusdem culpæ, coram te accusatum p. 57. 135. 139, 144. decreturus. Generale edictum, stertoria voce pronuntiaſti. *Concionatores liberos, & ad nullum textum alligatos: ab Ecclesia modera*

*moderna exulare debere. Papæ Gœbelli! Quo-
modo te tanta sententiæ authoritas non oppressit!
aut tanta sensûs proprii laxitas, non intima tibi
viscerum ligamina dissolvit? Errasti, cum nos
Pontificios diceres; Catholicorum nomine, olim
ab omnibus sectis discretos: sed si gloriari oportet,
in hoc quoquè nomine gloriabimur, cujus
tu pariter gloriam rapere contendis, Tiarâ Ber-
gensi, tuis insignibus præfixâ, munere utiq; vetus-
tissimo Pontificum, non Tibi sed dignissimis, illisq;
Catholicis antecessoribus, ac Abbatibus concesso.
At error hic, veniam ferat, illud verò te *Judicem
Iniquum* convincit. *In causa communi sacrorum
Oratorum, pro sensu privato discernere, Concio-
nes ad textus fluxum & refluxum, gyrûmq; per-
petuum, omnino adstringere. Qui secus faxit,
exilio mulctare.* Pressissime cum hæc sancires, tu-
morem cerebri, ne ventre diffluet? Certè ut id
in posterum agas, si tuam salutem curas, svaserim
amicus: at nunc; Cedo mihi tabulas! cedo tot
sæculorum monumenta! Quis ille Rhetorum Iu-
stinianus, tantis sæculis ignoratas leges, tulit? qui-
bus digestis reclusit? quo corpore, orbi ignoto,
tibi panko, cohibuit? Audisti ne Cyprianum, Am-
brosium, Hyeronimum, Augustinum, Basilium,
Naziansenum, Chrysostomum, Nissemum aliósq;
sexcentos, primævos Apostolicæ prædicationis*

Magis

Magistros, eloquij Christiani fontes, purissimæ
doctrinæ scaturigines, orbi universo cultos, sem-
perq; colendos Oratores? Textuine illi semper,
assumptam ad probandum propositionem inca-
tenant? textum tantum versant, & reuertant?
textum pro meta habent? p. 10. textu tanquam
cancellis coërcentur? an id quidem nonnunquam
agunt, sed nec infrequenter, certa ex textu eli-
cita, aut deducta propositione, præsertim si illa
ad morum instructionem spectet, eam varijs scri-
pturæ sacræ locis, tum rationibus, argumentatio-
nibusq; perurgent? An & Prophetæ Apostoliq;
textui semper inhæserit? aut potius pro audientis
um exigentia, nunc verbo Dei proponendo, nunc
persvadendæ, alicui veritati, aut falsitati dissua-
dendæ institere? Actor. cap. 2. 7. 13. An senten-
tia per textum ducta plus in animum Auditoris
valeat, quàm eadem extra textûs recursum, per
varia scripturæ edicta, comprobata? An illa sit
verbum Dei, & non ista, quamvis utraq; revela-
tioni divinæ innitatur? Quò ergo, hæc textûs
catena collo Concionatorio à te Cœbelli iniici-
tur? nisi quia sic Abbati Bergensi placet, ut hic
Iudex, tam ex æquo decernat, quàm liberè contra
veritatem à se quoq; pag. 9. agnitam, sancit.
Latet interea angvis in herba. Textûs nexum
semper omninò requiris, ut Ecclesiastem, aucu-

pio textûs occupatum, à studio persuadendi di-
ctionem avertas, finemq; Orationis sacræ evertas.
Nec diffiteri potes hunc tuum sensum, quem
professus es pa. 21. assignando pro fine sacræ di-
ctionis, informationem potius, quam persuasio-
nem: quod equidem, sat ineptè dictum: quan-
doquidem Orator Sacer, si Oratorem agit, etiam
de quibus Auditorem informavit, persuadere ei-
dem debet, ut non tantùm credenda faciendaq;
norit: sed etiam, ut quod credendum intelligit,
persuasus ab Ecclesiaste credere velit: & quod
intelligit faciendum, facere: nisi fortè is sit, qui
credenda credat, sed non agat agenda, tunc enim
persuasioni agendorum instandum, *non in per-
suasorijs humanae sapientiae* ut monet apud te
quoque D. Paulus, *Sed in demonstratione spiri-
tus ac virtute*, quæ demonstratio, qualiter pos-
sit consistere, cum persuasione Eloquentiæ, non
illius tumidæ fucòque verborum calamistratæ:
sed solidæ, atque sapientiâ divinâ imbutæ, neque
tamen artis subsidio destitutæ, discere potes à
Magno Augustino lib. de doctr. Chri. 4. cap. 6.
ex quo ut finem quoq; Oratoris eum esse, quem
asserò, tu verò enervare moliris cognoscas, au-
sculta verba loquentis lib. eodem cap. 12. *Dixit
quidam Eloquentes & verè dixit, ita debere dice-
re Eloquentem, ut doceat, ut delectet, ut flectat.*

Tum

Tum subdit. *Docere necessitatis est, delectare
suavitatis, flectere victoriae.* Quia, rursus ait, *fieri
potest, ut quis doceatur, & delectetur,* (ea tuam
informationem) *sed non assentiatur.* Concludit
tandem. *Quid autem duo illa profunt; Si desit
hoc tertium? Videsne Goebelli, quàm procul
distet finis Oratoris sacri, de quo illo libro se age-
re Aug. profitetur cap. 1. ab informatione à Te
designata? Vides quàm fistulam infles, ut volu-
cres capias auceps, & textuum ex ingenio expli-
catorum collusionibus occupatos, à sedula ani-
morum excolendorum cura avertas? Age verò
ultra, porrige dexteram, & amicum ineamus
sermonem. Quæ obsecro ratio, quæ necessitas
me coget, ut omnino ad textum refluam, si v. g.
ex textu deducta propositione, *de vigilantia
Christiane necessitate,* ratiocinationem illam
Marci 13. contentam pertractem. *Servi qui
nesciunt adventum Domini sui, debent vigilare; nos
nescimus quando Dominus venturus sit & sumus
servi. Ergo, debemus vigilare.* Quæ pariter cau-
sa id exiget? *Si opera tenebrarum abijcienda.* D.
Paul. exemplo proponam, eiusdemq; argumen-
to concludam. *Die adveniente abijciamus oportet
opera tenebrarum: nunc dies appropinquavit.
Igitur abijciamus opera tenebrarum.* Nunquid
ratiocinationis utriusque, partes legitime pertra-*

КНИГА

ctur

Ætate, rationibusq; ex sacra scriptura, tum ex locis Oratori sacro convenientibus sumptis confirmatæ, ædificationi, & salutis audientium servitutum, non construent sermonem? an etiam si construant, & contento sermone, Orator Vigilantiam, fugamq; tenebrosorum operum perurgeat, Oratoris Officio, propter neglectum recursum ad textum, functus non videbitur? Subsultas, & occlamas. *Civilem hunc, potius esse modum, quàm Ecclesiasticum.* Sed ne cum id loqueris, augaris rure Bergensi, cum Magister nuper tibi locutus, lib. 4. de doctr. Chris. cap. 20. & 26. hanc disserendi artem, vocet, *Disputationis disciplinam, & ad omnia genera questionum, quæ in literis sacris sunt, penetranda, & dissolvenda plurimum valere, non ut rationi subdatur, Fides, & Gratia, sed ut fidei, & gratiæ, humana pro suo posse, serviat ratio.* In medio posita est inquit idem pariter egregiè cap. 2do. *facultas eloquij, quæ ad persuadenda seu prava, seu recta valeat plurimum.* Cur igitur non bonorum studio compareretur, ut militer veritati, si eam mali, ad obtinendas perversas vanaq; causas, in usus iniquitatis & erroris usurpant. Ita est omnino, digna planè studio bonorum eloquentia, per quam sive sermone adnexo textui, sive ex textus visceribus profluo, ac inde liberaliori alveo fuso, veritas

tas Evangelica, virtusq; à Christo præcepta per-
 svadeatur. At ab Ecclesia, hoc dicendi, liberum
 genus exulare necesse. A qua? Modernâ inquis,
 Goebelli. Modernâ? Quæ tandem illa? cur olim
 non visa? Quibus parentibus edita? quàm pridem
 nata? Didicit ne jam despumare nasum? dolare
 frontem, crispare capillos? an etiam choreas agit?
 oscula libat? filios de carne parit? o dich Junge
 Stane/ noyam novorum procorum maritam! At
 Iesus Christus ad Hæbr. 13. *heri & hodie, ipse &*
in sæcula, cujus gratiâ vivit, fide spirat, duratione
 stat, immutabilitate non mutatur Sancta Catho-
 lica Apostolica Romana Ecclesia, antiquissimis,
 &que firmissimis etiam doctrinæ Oratorix in-
 nixa fundamentis, quam si tibi liberam, adhuc
 vocitare placebit: dicam, liberam Matrem, libe-
 ra voce gaudere, filiosq; Agar, errantes revocan-
 do, arguendo impios, convincendo infideles,
 victoriosa persuadendi Methodo persequi. *Non*
enim erit bares, filius ancille ad Gal. 14. cum fi-
llo liberæ. I ergo, & tuas de textûs inevitabili gy-
 ro, sententias cude: ut faber iniqui de tuo sensu
 in me iudicij, ab orbe Erudito noscaris.

§. 3^{rius}.

GOEBELLIUS INDEX INEPTVS.

Rescere hic deberet responsionis ardor, ex-
 citari aculeus, assurgere dictio: tum quia re-
 eta

ECTA

Et ratio concludendi id exigit, tum quia tu Goebelli mereris: facileq; rem præstarem, si te Falsum Iudicem concluderem. Falsò enim edicis p. 57. quæ distincta non sunt, à me distingui, falsò asseris, non omnes Modos integræ Concioni deservire, falsò decernis p. 59. subordinanda mutuò sibi opponi: verùm ut Tua verba referas p. 59. & abeas cum pace, hoc solum denuncio, te adeo in tuis decretis ineptiisse, ut scholaribus risum moveres, ac mox, eosdem dicta intimè cõsiderantes, sic accenderes, quod nisi intervenissem palmas inepto Iudici impingerent. Ridebant scilicet Modum texendæ Orationis 36. Syllogisticum, 39. Enthymematicum, solis Exordijs, addictum. 35. & 37. item syllogisticum. 38. Enthymematicum, 40. per causas ductum, cum socijs suis, cõfirmationi sive deductioni tantum alligatum. 48. & 49. tum qui libeâ eadē continentur meræ Amplificationi adstrictos. Indignabantur autem, barbatum sophum, formas, Orationis versandæ nescire, quas pueri nosset, & negare ea, quæ ab oculos posita haberet, quanquam non in gloriè excusavit nonnemo, cum diceret. *Plus Goebellio dandum, quàm ceteris hominibus, annumerandumq; dijs, qui manus haberent, & non palparent, oculos gestarent, & non viderent.* Verùm quicquid sit, de huiusmodi aliorum iudicij

cijs, quid est obsecro ineptiarum? Modos aliquos
Orationis, pagellis meis contentos, tanquam for-
mâ non differentes cōdemnare? Differunt omni-
no, sed non formâ Logicâ Metaphysicâvè; at
formâ Oratoriâ; ad quam quia mentem non
sat reflexisti, imprudenter quoq; & ineptè ver-
bis meis es abusus, p. 58. 25. quibus ego me non
omnino spectasse series Generum & Specierum
Logicarum professus sum; ut inde inferres, spe-
cies Oratorias non spectatas: quas etiam, quia
non singulas prosecutus sum; non ideo præcepta
confudi; cum longè aliud sit, non omnem nucle-
um perfregisse; aliud nuces simul confudisse, ali-
ud depromptos esse à Ludervaldis tibi colluden-
tibus, in pretium Methodologiæ certos nummos;
aliud totum æs illorum commixtum. Sed & il-
lud an non ineptum? Syllogismum & Enthymem-
a sub Modo 36. & 39. in mancipia Exordio-
rum detrusum, sub modo 35. 37. 38. in servitutem
deductionum cogere. Deterge oculos, & fuge
Dialecticos, qui malè ferunt, eosdem modos, solis
Exordijs, & non solis, quia mox ad confirmatio-
nem quoq; relatis adjudicatos. Illi nituntur
evincere contradictionem, ego solam prosequor
ineptam rerum combinationem, qualis pluribus
locis Tuæ Methodologiæ occurrit. Sed parco
Tibi Ineptule, dum reddas rationem ob quam p.

З БИБЛИОТЕКН

178. Partitionem, esse partem Orationis substan-
tialem, distinctam omnino à cæteris partibus af-
ferueris. *Qui benè distingvit, benè docet*, dixisti
non malè p. 59. sed quod non malè dixisti, mox
nugaciter corrupisti, ipsammet propositionē, per
certa membra evolutiùs explicatam, à Propositi-
one distingvendo. Impegisti pariter ad omnem
profus Orationem sacram, illam requirendo. Vi-
de quàm Partitionem non reprehendam, cum Te,
illius usu conveniam; est tamen & simplex in
promptu sermo, quo pro ratione exigentiæ, Au-
ditores suos illi pascunt, qui bonis viris, non
multos bolos, sed bonum cibum porrigere sati-
gant. Asinorum refugium esto, perpetua parti-
tione, & inopiæ disertis sermonis, solidarumque
rationum, frivolum supplementum. Partire Gœ-
belli, si res id petat, sermonem, verum planum
quoq; Orationis iter, interdum ingredi, ut talis
qualem te putas, Orator videaris. Quod ipsum
ut certiùs obtineas, Homiliæ quoq; definitionem
p. 9. propositam, necesse immutes, in qua studi-
dium & operam Oratoris sacri, pro differentia
sermonis Concionatorij requirens, tam aptè res
discernis, quàm egregiè sutorem à suture, dili-
gentiâ, & ordine operis distingveres. Odisti Ve-
gielianos, & Enthusiastarum raptus; odi pariter
tecum; at non ideo, quod sermo subito spiritu

conce-

conceptus homilia esse non possit: sed quia spiritus huiusmodi; incerti imò mendaces persæpe sunt. Cæterum quando tu assedisti Isaia, Ieremia, Ezechieli, Stephano, aliisque Sanctissimis viris, ad dicendum coram populo, studiosè atq; certo ordine se disponentibus? quorum sermones si sacros, si divinos, negaveris, non lapidibus Prophetarum, sed lapidibus boum Eccl. 22. dignus invenieris. At sisto calamum, nè cum Ineptiente Ineptire censear, vales neque Te jam, sicut potes, aut mereris, volo.

Монастыря